

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף לא

משנה: טבילתו הראשונה של הכהן גדול: פשט את בגדי החול, ירד למקוה וטבל, עלה מהמקוה וניגב את עצמו באלונטית (= בגד לספוג את המים מגופו בדומה למגבת).

בכל פעם שהכהן הגדול היה מחליף את בגדיו ביוה"כ מבגדי זהב ללבן או להיפך, היה עליו לקדש את ידיו ורגליו בפשיטה וכן בלבישה. אבל בטבילה הראשונה שהוא פושט בגדי חול ולובש בגדי קודש, לא היה צריך לקדש ידיו ורגליו בפשיטה.

קיצו: חתך בצווארו של הקרבן רוב שני סימנים (= קנה וושט) שבכך השחיטה כשרה, ומירק כלומר גמר כהן אחר את השחיטה, לפי שקבלת הדם ביוה"כ כשירה רק בכהן גדול (וכן כל עבודות יוה"כ) ועליו למהר ולקבל את הדם.

אם הכהן הגדול היה איסטניס (= מפונק או שגופו מצונן), מחממים לו קומקום עם מים חמים או חתיכות של ברזל מלובן, ומטילים אותם ביוה"כ לתוך המקוה הצונן כדי להפיג של המים.

גמרא: ר' קע להבנת הסוגיא:

- למדנו במשנה הקודמת שחמש טבילות ועשרה קידושין היה הכ"ג טובל ומקדש ביוה"כ, משמע שעל כל טבילה היו שני קידושין, ואילו ממשנתינו משמע שבטבילה הראשונה הוא קידש רק פעם אחת.
- במשנה לקמן (לד:): נחלקו רבנן ורבי מאיר בסדר הטבילה השניה, לדעת רבנן קודם הוא מקדש ידיו ורגליו ואח"כ פושט את הבגדים, ולדעת רבי מאיר קודם פושט ואח"כ מקדש, שלדעתו הסיבה שצריך לקדש בין החלפת בגד לבגד אחר הוא משום **הלבישה של הבגד**, כלומר שעליו לקדש פעם אחת לפני שלובש את הבגדי כהונה ופעם נוספת לאחר שלובש, ושניהם משום הלבישה ולא משום הפשיטה.

אמרו תלמידיו לרב פפא: משנתינו אינה כרבי מאיר, שהרי לדעתו הוא צריך לקדש פעם אחת לפני לבישת בגדי הכהונה ופעם נוספת לאחר הלבישה, ואילו משנתינו סוברת שהוא מקדש רק פעם אחת על הלבישה.

אמר להם רב פפא: אין טעמו של רבי מאיר משום הלבישה כמו שסברנו, אלא בין לר"מ ובין לרבנן קידוש אחד הוא על הפשיטה של בגדי הקודש והשני הוא על הלבישה שלהם, ובמשנתינו שהוא פושט בגדי חול אינו צריך לקדש. ומחלוקתם היא בטבילה השניה שהוא פושט בגדי קודש ולובש בגדי קודש אחרים, לדעת ר"מ - נאמר "וּפָשַׁט אֶת בְּגָדֵי הַבָּד ... וְרָמַץ אֶת בְּשָׁרוֹ בַּמִּים ... וְלָבַשׁ אֶת בְּגָדָיו", הרי שהטיל הכתוב את הרחיצה בין הפשיטה ללבישה ללמדנו שכשם שבלבישה הוא לובש ואח"כ מקדש כך בפשיטה הוא פושט ואח"כ מקדש. ולדעת רבנן - כשם שבלבישה כשהוא לבוש הוא מקדש, כך כשהוא בא לפשוט הוא מקדש כשהוא לבוש ואח"כ פושט.

הגמרא מביאה ברייתא מפורשת שרבי מאיר סובר שאף בטבילה הראשונה הוא מקדש, וא"כ הוא סובר שהסיבה שצריך לקדש בין החלפת בגד לבגד אחר הוא משום **הלבישה** של הבגד כפי שסברנו בהתחלה, ולא כתירוצו של רב פפא.

קושיא: לדעת רבי מאיר אכן יש עשרה קידושין לחמש טבילות, שהרי אף בטבילה הראשונה (כשהוא פושט את בגדי החול) הוא מקדש, אלא לרבנן הסוברים שהוא לא מקדש בטבילה הראשונה, א"כ יש רק תשעה קידושין?

תירוץ: לרבנן הוא מקדש קידוש נוסף לאחר שהוא פושט את בגדי הקודש בסיום עבודתו ובא לבוש בגדי חול, שהרי לשיטתם קידוש אחד הוא על הפשיטה.

טבילה זו חוצץ: לדעת רבי יהודה שטעם הטבילה לצורך כניסה לעזרה, היא בשביל לזכור אם נטמא בטומאה ישנה – האם פוסלת בה חציצה כמו בכל טבילה (מדאוריתא), או לא מכיון שהיא רק לתזכורת בעלמא?

ביאה במקצת: האם צריך לטבול בשביל להכניס רק את מקצת גופו או אחד מאבריו לעזרה, או לא (לדעת רבי יהודה הנ"ל)? הגמרא מוכיחה ממצורע שטובל בכדי להכניס את בהונותיו לעזרה.

(המשך בדף הבא ↓)

מהו שיעשה סכין ארוכה: האם מי שלא טבל, יכול לעמוד מחוץ לעזרה ולהכניס סכין ארוכה לתוך העזרה ולשחוט איתה קרבן, או שחייב לטבול?

בדף הקודם למדנו שלוש דעות בענין הטבילה לצורך כניסה לעזרה: א. בן זומא – כל אדם חייב בטבילה מדאורייתא [ב. רבי יהודה – כל אדם צריך טבילה מדרבנן לזכור טומאה ישנה (חוץ ממצורע שטבל מאתמול)] ג. רבנן – כל אדם לא צריך טבילה כלל (חוץ ממצורע שדש בטומאה).

הגמרא מסתפקת בשאלה הנ"ל א. לדעת בן זומא – האם כיון שעומד בחוץ ושוחט הוא לא צריך טבילה? ב. לדעת רבנן – האם כיון שהוא עובד עבודה (שחיטה) הוא בן צריך טבילה?

עין עיטם: זהו מעיין (הנקרא גם מי נפתוח) שהיה מביא את המים למקוה שעל גג שער המים. מכאן מוכח שהמעיין היה גבוה מקרקע העזרה 23 אמה. שהרי גובה השער 20 אמה, וגובה מקוה מינימאלי 3 אמה. (עיין רש"י מדוע הוצרך אב"י לבאר את גובהו של המעיין).

אב"י לא מחשב את התקרה של השער ואת הריצפה של המקוה – מכיון שבמבנה העשוי משיש מספיק לעשותם 'במשהו'.

פרשו סדין של בוש: מכיון שהכהן הגדול רגיל לעבוד כל השנה בשמונה בגדי זהב - להזכיר לו שביום כיפור יש לו עבודה בארבעה בגדי לבן העשויים מבוש.